NEUVOSTON DIREKTIIVI 98/49/EY,

annettu 29 päivänä kesäkuuta 1998,

yhteisön alueella liikkuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkeoikeuksien suojaamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ([1]),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ([2]),

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([3]),

sekä katsoo, että

1) yksi yhteisön perusvapauksista on henkilöiden vapaa liikkuvuus; perustamissopimuksessa määrätään, että neuvosto toteuttaa yksimielisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi tarvittavat sosiaaliturva-alan toimenpiteet,

2) työntekijöiden sosiaalinen suojelu taataan lakisääteisillä sosiaaliturvajärjestelmillä, joita täydentävät lisäsosiaaliturvajärjestelmät,

3) neuvoston jo antama lainsäädäntö yhteisön alueella liikkuvien työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä sosiaaliturvaoikeuksien turvaamiseksi, nimittäin sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71 ([4]) ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72 ([5]), koskevat ainoastaan lakisääteisiä eläkejärjestelmiä; kyseisissä asetuksissa säädetty yhteensovittamisjärjestelmä ei koske lisäeläkejärjestelmiä, lukuun ottamatta järjestelmiä, joita tarkoitetaan termillä ”lainsäädäntö” sellaisena, kuin se on määritelty asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdassa, tai joista jäsenvaltio tekee kyseisessä artiklassa tarkoitetun ilmoituksen,

4) neuvostolla on laaja harkintavalta valittaessa asianmukaisimpia toimenpiteitä perustamissopimuksen 51 artiklan tavoitteen saavuttamiseksi; neuvoston asetuksissa (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 säädetty yhteensovittamisjärjestelmä ja erityisesti yhteenlaskemissäännöt eivät sovellu lisäeläkejärjestelmiin lukuun ottamatta järjestelmiä, joita tarkoitetaan termillä ”lainsäädäntö” sellaisena kuin se on määritelty asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdassa, ja joihin näin ollen olisi sovellettava erityistoimenpiteitä, joista tämä direktiivi on ensimmäinen, jotta niiden erityisluonne ja ominaispiirteet sekä tällaisten järjestelmien moninaisuus jäsenvaltioiden sisällä ja välillä tulisi otetuksi huomioon,

5) eläkkeeseen tai etuuteen ei pitäisi soveltaa sekä tämän direktiivin että neuvoston asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 säännöksiä, ja näin ollen lisäeläkejärjestelmään, joka kuuluu kyseisten asetusten soveltamisalaan sen vuoksi, että jäsenvaltio on tehnyt asiaa koskevan ilmoituksen asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdan mukaisesti, ei voida soveltaa tämän direktiivin säännöksiä,

6) sosiaalisen suojelun tavoitteiden ja politiikkojen lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1992 antamassaan suosituksessa 92/442/ETY ([6]) neuvosto kehottaa jäsenvaltioita edistämään tarvittaessa eläke- ja erityisesti lisäeläkeoikeuksien saamisedellytysten muuttamista palkattujen työntekijöiden liikkuvuuden esteiden poistamiseksi,

([1]) EYVL C 5, 9.1.1998, s. 4
([2]) EYVL C 152, 18.5.1998
([3]) EYVL C 157, 25.5.1998, s. 26
([4]) EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1223/98 (EYVL L 168, 13.6.1998, s. 1).
([5]) EYVL L 74, 27.3.1972, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1223/98 (EYVL L 168, 13.6.1998, s. 1).
([6]) EYVL L 245, 26.8.1992, s. 49

7) tämän tavoitteen saavuttamista voidaan edistää, jos jäsenvaltiosta toiseen siirtyville työntekijöille tai työntekijöille, joiden työpaikka siirtyy jäsenvaltiosta toiseen, taataan heidän lisäeläkeoikeuksiinsa suojan osalta vastaava kohtelu kuin samassa jäsenvaltiossa pysyville työntekijöille tai työntekijöille, joiden työpaikka vaihtuu mutta pysyy samassa jäsenvaltiossa,

8) henkilöiden vapaa liikkuvuus, joka on yksi perustamissopimukseen sisältyvistä perusoikeuksista, ei rajoitu palkattuihin työntekijöihin, vaan ulottuu myös itsenäisiin ammatinharjoittajiin,

9) perustamissopimuksessa ei ole muita määräyksiä valtuuksista itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvaa koskevien asianmukaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi, kuin 235 artikla,

10) voidakseen tosiasiallisesti käyttää oikeuttaan liikkua vapaasti työntekijöillä ja muilla oikeuksien haltijoilla olisi oltava tietyt takeet yhtäläisestä kohtelusta lisäeläkejärjestelmien mukaisesti laillisten eläkeoikeuksien säilymisen osalta,

11) jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet taatakseen lisäeläkejärjestelmien mukaisten etuuksien maksamisen järjestelmiin kuuluville ja kuuluneille henkilöille sekä muille tällaisten järjestelmien mukaisten oikeuksien haltijoille kaikissa jäsenvaltioissa, sillä maksujen ja pääoman vapaan liikkuvuuden kaikkinainen rajoittaminen on perustamissopimuksen 73 b artiklan mukaan kiellettyä,

12) jotta oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen olisi helpompi käyttää, kansallisia säädöksiä olisi tarvittaessa mukautettava siten, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 II osaston mukaisesti toiseen jäsenvaltioon työskentelemään lähetetyt työntekijät edelleen voisivat tai heidän puolestaan voitaisiin suorittaa maksuja muuhun jäsenvaltioon perustettuun lisäeläkejärjestelmään,

13) perustamissopimuksessa ei tämän osalta edellytetä ainoastaan jäsenvaltioiden työntekijöiden välisen kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämistä vaan myös kaikkien sellaisten kansallisten toimenpiteiden poistamista, jotka ovat omiaan estämään perustamissopimuksessa taattujen ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössään tulkitsemien perusvapauksien käyttämistä tai tekemään näiden vapauksien käytön vähemmän houkuttelevaksi kyseisille työntekijöille,

14) työntekijöiden, jotka käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, tulisi saada työnantajilta, edunvalvojilta tai muilta lisäeläkejärjestelmien hallinnoimisesta vastaavilta tahoilta asianmukaista tietoa etenkin heidän käytettävissään olevista mahdollisuuksista ja vaihtoehdoista,

15) tämä direktiivi ei rajoita ammatillisten etujen puolustamiseen liittyviä kollektiivisia toimia koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä,

16) täydentävien sosiaaliturvajärjestelmien moninaisuuden vuoksi yhteisön olisi vahvistettava ainoastaan tavoitteiden yleiset puitteet ja tästä syystä direktiivi on sopiva oikeudellinen väline, ja

17) perustamissopimuksen 3 b artiklassa vahvistettujen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa tämän direktiivin tavoitteita vaan ne voidaan paremmin toteuttaa yhteisön tasolla; tässä direktiivissä rajoitutaan näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittaviin vähimmäistoimenpiteisiin eikä siinä ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

TAVOITE JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Tällä direktiivillä on tarkoitus turvata lisäeläkejärjestelmiin kuuluvien jäsenvaltiosta toiseen siirtyvien henkilöiden oikeudet ja tällä tavoin edistää palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaata liikkuvuutta Euroopan yhteisössä rajoittavien esteiden poistamista. Tämä turvaaminen koskee sekä vapaaehtoisten että pakollisten lisäeläkejärjestelmien mukaisia eläkeoikeuksia lukuun ottamatta niitä järjestelmiä, jotka kuuluvat asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamisalaan.

2 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan lisäeläkejärjestelmään kuuluviin henkilöihin ja muihin tällaisten järjestelmien mukaisten oikeuksien haltijoihin, jotka ovat hankkineet tai hankkivat parhaillaan oikeuksia yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa.

II LUKU

MÄÄRITELMÄT

3 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ”lisäeläkkeellä” vanhuuseläkkeitä ja, kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti perustetun lisäeläkejärjestelmän sääntöjen niin edellyttäessä,

työkyvyttömyys- ja jälkeenelävien etuuksia, joilla on tarkoitus täydentää tai korvata lakisääteisiin sosiaaliturvajärjestelmiin perustuvat vastaavat etuudet,

b) ”lisäeläkejärjestelmällä” kaikkia kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti perustettuja ammatillisia eläkejärjestelmiä, joita ovat esimerkiksi ryhmävakuutussopimukset taikka yhdellä tai useammalla alalla hyväksytyt jakojärjestelmät, rahastoivat järjestelmät tai yritysten kirjanpidossa varauksina olevat eläkesitoumukset, taikka kaikkia kollektiivisia tai muita vastaavia järjestelyjä, joilla on tarkoitus huolehtia palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkkeestä,

c) ”eläkeoikeuksilla” kaikkia etuuksia, joihin järjestelmään kuuluva henkilö ja muut oikeuksien haltijat ovat oikeutettuja lisäeläkejärjestelmän sääntöjen ja tarvittaessa kansallisen lainsäädännön perusteella,

d) ”laillisilla eläkeoikeuksilla” kaikenlaista oikeutta etuuksiin, jotka saadaan, kun lisäeläkejärjestelmän säännöissä ja tarvittaessa kansallisessa lainsäädännössä vaaditut edellytykset täyttyvät,

e) ”lähetetyllä työntekijällä” henkilöä, joka on lähetetty työskentelmään toiseen jäsenvaltioon ja joka asetuksen (ETY) N:o 1408/71 II osaston mukaisesti kuuluu edelleen alkuperäjäsenvaltion lainsäädännön alaisuuteen; ”työntekijän lähettämistä” tulkitaan samoin,

f) ”maksulla” kaikkia lisäeläkejärjestelmään suoritettuja tai suoritetuiksi katsottuja maksuja.

III LUKU

TOIMENPITEET YHTEISÖN ALUEELLA MUUTTAVIEN TYÖNTEKIJÖIDEN LISÄELÄKEOIKEUKSIEN SUOJAAMISEKSI

4 artikla

Yhdenvertainen kohtelu eläkeoikeuksien säilyttämisen osalta

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lisäeläkejärjestelmiin kuuluvien lailliset eläkeoikeudet säilyvät niillä, joiden osalta ei enää suoriteta maksuja kyseiseen järjestelmään heidän muutettuaan jäsenvaltiosta toiseen, samassa laajuudessa kuin niillä, joiden osalta ei enää suoriteta maksuja mutta jotka jäävät edelleen samaan jäsenvaltioon. Tätä artiklaa sovelletaan myös muihin kyseisen lisäeläkejärjestelmän sääntöjen mukaisten oikeuksien haltijoihin.

5 artikla

Maksut rajojen yli

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lisäeläkejärjestelmistä maksetaan järjestelmän piiriin kuuluville henkilöille samoin kuin muille tällaisten järjestelmien mukaisten oikeuksien haltijoille muissa jäsenvaltioissa kaikki ne etuudet, jotka heille näiden järjestelmien mukaan kuuluvat, mahdolliset verot ja toimituskulut vähennettyinä.

6 artikla

Lähetettyjen työntekijöiden suorittamat ja heidän puolestaan suoritettavat maksut lisäeläkejärjestelmiin

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet, jotka ova tarpeen, että jäsenvaltiossa perustettuun lisäeläkejärjestelmään kuuluva lähetetty työntekijä työskennellessään lähetettynä toisessa jäsenvaltiossa voi edelleen tai hänen puolestaan voidaan edelleen suorittaa maksuja kyseiseen lisäeläkejärjestelmään.

2. Kun maksuja 1 kohdan mukaisesti suoritetaan edelleen jonkin jäsenvaltion lisäeläkejärjestelmään, lähetetty työntekijä ja tapauksen mukaan tämän työnantaja on vapautettava kaikista velvollisuuksista suorittaa maksuja lisäeläkejärjestelmään toisessa jäsenvaltiossa.

7 artikla

Tiedottaminen järjestelmiin kuuluville henkilöille

Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että työnantajat, edunvalvojat tai muut lisäeläkejärjestelmien hallinnoimisesta vastaavat tahot antavat jäsenvaltiosta toiseen siirtyville järjestelmiin kuuluville henkilöille riittävästi tietoa heidän eläkeoikeuksistaan ja niistä valintamahdollisuuksista, jotka heillä järjestelmän perusteella on. Tietojen on vastattava ainakin sellaisille järjestelmiin kuuluville henkilöille annettuja tietoja, joiden osalta maksujen suorittaminen lakkaa mutta jotka jäävät edelleen samaan jäsenvaltioon.

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

8 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää, että 6 artiklan säännöksiä sovelletaan ainoastaan lähetettynä työntekijänä työskentelyyn, joka alkaa 25 päivänä heinäkuuta 2001.

9 artikla

Jäsenvaltioiden on kansallisissa oikeusjärjestelmissään toteutettava toimenpiteet, jotka ovat tarpeen, jotta jokainen, joka katsoo kärsineensä vahinkoa sen vuoksi, että tämän direktiivin säännöksiä ei ole sovellettu, voi esittää vaatimuksensa tuomioistuimessa saatettuaan asian mahdollisesti ensin muiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 36 kuukauden kuluttua direktiivin voimaantulosta, tai niiden on huolehdittava kyseiseen päivämäärään mennessä siitä, että työmarkkinaosapuolet ottavat vaadittavat toimenpiteet käyttöön sopimusteitse. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki toimenpiteet, jotka ovat tarpeen, että ne voivat kaikissa tilanteissa taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne kansalliset viranomaiset, joihin voidaan ottaa yhteyttä, kun on kyse tämän direktiivin soveltamisesta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle viimeistään 25 päivänä tammikuuta 2002.

3. Komissio esittää jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta.

Kertomus koskee tämän direktiivin soveltamista, ja siihen sisältyy tarvittaessa ehdotukset tarpeellisiksi osoittautuneista muutoksista.

11 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.*

12 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 1998.

Neuvoston puolesta

R. COOK

Puheenjohtaja